

Handläggare
Thomson Giggi

Datum
2017-12-04

Diarienummer
UBN-2017-5655

Utbildningsnämnden

Lägesrapport studie- och yrkesvägledning

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att lägga lägesrapporten till handlingarna

Bakgrund

Utbildningsnämnden beslutade den 1 juni 2016 bland annat att ge utbildningsförvaltningen i uppdrag att genomföra en organisationsförändring för studie- och yrkesvägledningen samt att fastställa riktlinjer för studie- och yrkesvägledning.

I nämndens verksamhetsplan för 2017 har förvaltningen fått i uppdrag att följa upp riktlinjerna för studie- och yrkesvägledning (SYV).

Föredragning

I bilagd lägesrapport redovisas arbetet som gjorts efter beslutet. Underlaget i rapporten består dels av SYV-samordnarens beskrivning av sitt uppdrag, dels av enkätsvar från rektorer i den kommunala grund- och gymnasieskolan.

Redovisningen i lägesrapporten indikerar att studie- och yrkesvägledningen till stor del bedöms fungera i enlighet med beslutade riktlinjer. Fortsatt arbete pågår för att säkerställa att en plan för studie- och yrkesvägledningen finns på samtliga skolor.

Konsekvenser för barn/elever

Skolan har ett viktigt uppdrag att stödja eleverna i att göra väl underbyggda studie- och yrkesval. Fortsatt arbete pågår för att studie- och yrkesvägledningen ska vara likvärdig och av god kvalitet.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i detta ärende.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Handläggare
Giggi Thomson

Datum
2016-12-04

Diarienummer
UBN-2017-5655

Riktlinjer för studie- och yrkesvägledning, lägesrapport

Bakgrund

Utbildningsnämnden beslutade den 1 juni 2016

att ge utbildningsförvaltningen i uppdrag att genomföra en organisationsförändring för studie- och yrkesvägledningen i enlighet med förslag till förändring som redovisas nedan,

att upphäva utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens tidigare beslut om nyckeltal för studie- och yrkesvägledare inom gymnasieskolan,

att fastställa huvudmannens riktlinjer för studie- och yrkesvägledning enligt förslag, samt

att förändringen ska gälla från den 1 augusti 2016.

I nämndens verksamhetsplan för 2017 har förvaltningen fått i uppdrag att följa upp riktlinjerna för studie- och yrkesvägledning (SYV). I denna lägesrapport redovisas arbetet som gjorts efter beslutet. Underlaget i rapporten består dels av SYV-samordnarens beskrivning av sitt uppdrag, dels av enkätsvar från rektorer i den kommunala grund- och gymnasieskolan. Redovisningen sker utifrån de olika delarna som ingår i riktlinjerna (se bilaga).

Uppdraget för gemensam funktion (SYV-samordnare)

Planering av utbildningar för SYV.

Innehållet under läsåret 2016/17 har bland annat bestått av en föreläsning om posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) med leg. psykoterapeut från Kris- och Traumacentrum. Fortbildning har också handlat om aktuell forskning kring vägledning och det professionella samtalet samt att möta barn med beteenden som utmanar.

Med stöd av Uppsala universitet (UU) har en kurs om karriärplanering i praktiken ägt rum. Via Stockholms universitet har en kurs i lärande i professionellt samtalsstöd samt en kurs om vägledning, erkännande och rättvisa genomförts. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har gett en kurs om karriärvägledning.

Konsultativt stöd inom individstöd har genomfört utbildningar i lågaffektivt förhållningssätt och hur man bemöter barn och elever med särskild begåvning.

SYV-samordnaren har tillsammans med Arbetsförmedlingen (AF), SLU, UU och Region Uppsala genomfört en fortbildningsdag om arbetsmarknaden i förändring, yrkesgrupper i förändring och försvarsmakten i förändring. Fortbildningsdagen riktade sig till alla vägledare och handläggare inom regionen.

Samordning av nätverk för studie- och yrkesvägledare. Bevaka arbetsmarknadsfrågor, utbildningsfrågor och aktuell forskning samt nyhetsförmedling.

Fyra yrkesträffar har arrangerats under läsåret 2016/17 med innehåll som riktlinjer och rutiner för SYV-uppdraget, kollegialt lärande i skolformer med tvärgrupper kring uppdraget och vad som är aktuellt inom yrkesområdet. Yrkesträffarna har också innehållit besök av arbetsförmedlingen, information från utbildningsförvaltningens ledning och systemstöd samt besök från kommunens arbetsmarknadsstöd NAVET, individstöds konsultativa stöd och representanter från det kommunala aktivitetsansvaret.

Uppdatering av hemsidan. Medaktör vid nyrekryteringar på skolorna av SYV.

Svara för internationell studie- och yrkesvägledning samt vägledning under sommaren.

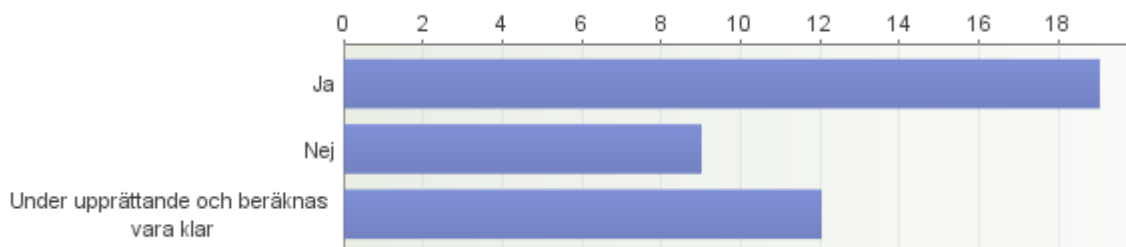
Uppsala kommuns webbsidor, Insidan, Uppsala.se och Utförarwebben har uppdaterats kontinuerligt. Sommarvägledningen planerades och genomfördes fem veckor under sommaren. Ett utkast till SYV-plan för skolorna att använda upprättades. Vid rekrytering har samordnaren varit behjälplig i utformning av annons, deltagit vid vissa intervjuer samt varit rektorer behjälplig via telefon och mejl. Introduktion av fyra nyanställda studie- och yrkesvägledare har genomförts under perioden och dessa har fått utsedda mentorer.

Grundskola

Rektorer i den kommunala grundskolan har i en enkät fått besvara frågor formulerade utifrån riktlinjerna. Antal svarande rektorer är 40. Nedan redovisas enkätresultatet.

Riktlinje: *Varje grundskola/grundsärskola ska upprätta en plan för studie- och yrkesvägledning i både vid och snäv bemärkelse. I planen skall anges vad som skall göras specifikt i varje årskurs och vem som ansvarar för detta.*

Resultat för frågan ”Har din skola en studie-och yrkesvägledningsplan som är specifik för varje årskurs?”

I ungefär hälften av skolorna har en plan för studie- och yrkesvägledning upprättats och en

fjärdedel är på gång. I planerna beskrivs bland annat hur man arbetar med studievägledning i både vid och snäv bemärkelse. Planen följs upp i det ordinarie medarbetarsamtalet mellan rektor och studie och yrkesvägledaren.

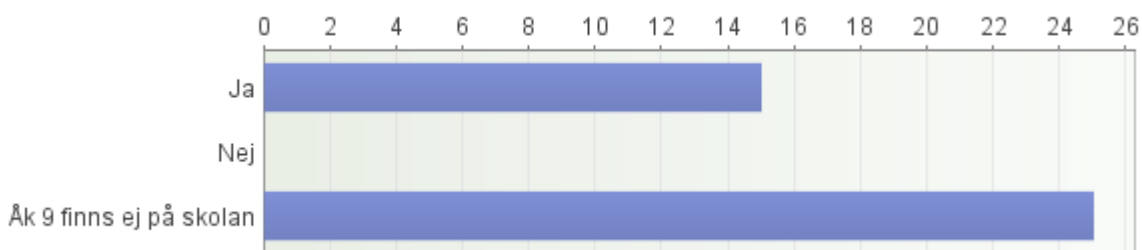
För att exemplifiera hur vägledningen går till i den snäva bemärkelsen kan följande områden nämnas:

- Vägledningssamtal, samtal inför framtiden
- Information till respektive årskurs (enligt läsårsplanering)
- Information till enskilda elever
- Information och vägledning till elever när det gäller fortsatta studier och yrkesval
- Möjliggörande av samtal och vägledning, enskilt och i grupp
- Deltagande på gymnasimässan
- Vid behov deltagande i skolans elevhälsoteam
- Handedande arbete mot lärare i yngre årskurser och samarbete med skolans övriga personal
- Deltagande i föräldramöten

För dessa områden ansvarar en behörig studie- och yrkesvägledare.

Riktlinje: Varje elev i årskurs 9 ska garanteras ett samtal med en studie- och yrkesvägledare.

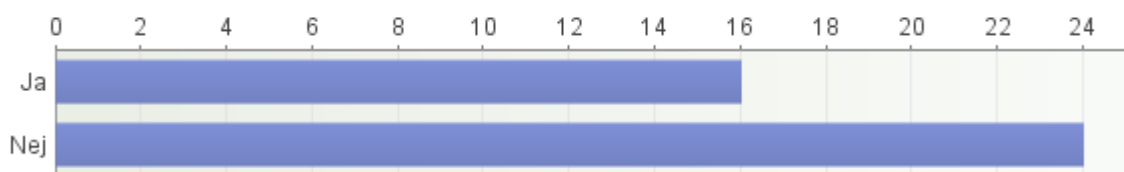
Resultat för frågan ”Har alla elever i årskurs 9 haft samtal med en studie- och yrkesvägledare?”

Alla skolor som har årskurs nio har svarat ja på den frågan.

Riktlinje: Varje elev ska erbjudas vägledningssamtal som utgår ifrån elevens behov och stödjer elevens studie- och yrkesvalsprocess.

Resultat för frågan ”Har alla elever erbjudits vägledningssamtal som utgår från elevens behov och stödjer elevens studie- och yrkesvalsprocess?”

När enkäten genomfördes våren 2017 hade drygt en tredjedel erbjudit vägledningssamtal. Två tredjedelar svarar att de inte erbjudit detta. Riktlinjen avser i detta fall alla årskurser. Resultatet ska tolkas med stor försiktighet eftersom det finns risk att de som svarat har gjort olika tolkningar av frågan. I de lägre årskurserna sker studie och yrkesvägledning oftast inom ramen för den ordinarie undervisningen. Uppföljning av dessa insatser/aktiviteter är en del av skolans ordinarie systematiska kvalitetsarbete. I första hand ansvarar undervisande lärare för dessa insatser/aktiviteter.

Riktlinje: I skolans plan för studie och yrkesvägledning skall ett särskilt avsnitt beskriva hur man informerar eleverna om det aktuella arbetsmarknadsläget lokalt, regionalt, nationellt och internationellt samt hur skolan aktivt skall arbeta tillsammans med närings- och arbetslivet genom att till exempel bjuda in representanter för olika branscher och yrkesområden till skolan eller genom att arrangera studiebesök på arbetsplatser.

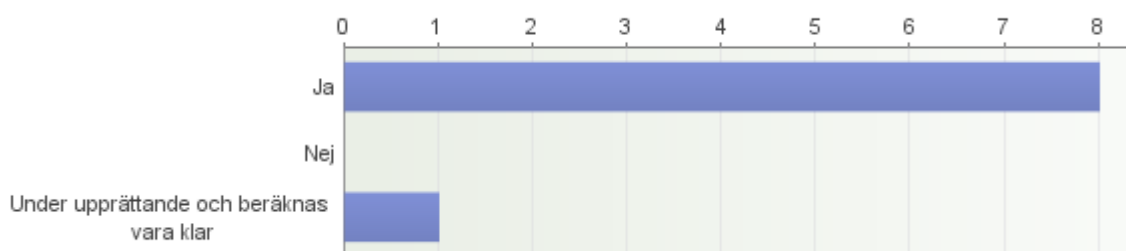
Exempel på aktiviteter/insatser som görs är att föräldrar besöker skolan och berättar om sina yrken och arbetsplatser och att samtal om olika yrken och yrkesval vävs in i den ordinarie undervisningen i lägre åldrar. Vid olika studiebesök samtalas också om studie och yrkesval.

Gymnasieskolan

Rektorer i den kommunala gymnasieskolan har i en enkät fått besvara frågor formulerade utifrån riktlinjerna. Antal svarande rektorer är 9. Nedan redovisas enkätresultatet.

Riktlinje: Varje gymnasieskola/gymnasiesärskola ska upprätta en plan för studie- och yrkesvägledning på skolan gällande vägledning i både snäv och vid bemärkelse I planen skall anges vem som är ansvarig för de olika delarna

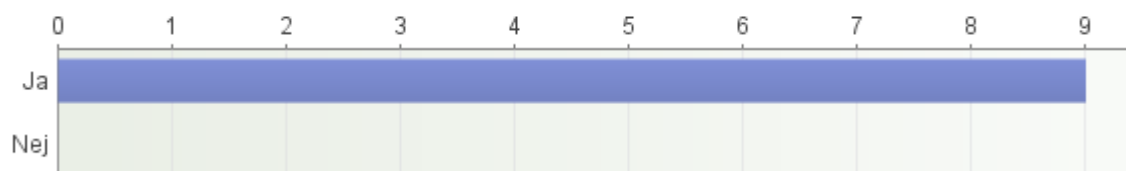
Svar på frågan ”Har din skola en studie- och yrkesvägledningsplan där det tydligt framgår vem som är ansvarig för varje aktivitet?”

Alla gymnasieskolorna slutförde en plan våren 2017.

Riktlinje: Varje elev ska erbjudas vägledningssamtal som utgår ifrån elevens behov och stödjer elevens studie- och yrkesvalsprocess.

Resultatet för frågan ”Har alla elever erbjudits vägledningssamtal som utgår från elevens behov och stödjer elevens studie- och yrkesvalsprocess?”

Samtliga gymnasieskolor har svarat att detta genomförs.

Riktlinje: I skolans plan för studie och yrkesvägledning skall ett särskilt avsnitt beskriva hur man informerar eleverna om det aktuella arbetsmarknadsläget lokalt, regionalt, nationellt och internationellt samt hur skolan aktivt skall arbeta tillsammans med närings- och arbetslivet genom att till exempel bjuda in representanter för olika branscher och yrkesområden till skolan eller genom att arrangera studiebesök på arbetsplatser

Exempel på aktiviteter/insatser som görs i den vida bemärkelsen är besök på universitet/högskolor och besök på arbetsplatser. Vidare beskrivs samarbete med universitet/högskolor, föreläsningar av representanter från universitet/högskolor, organisationer, branscher och arbetsplatser (privat och offentlig verksamhet). Samläsning av

kurs på universitet förekommer liksom skolgemensamma projekt med deltagare från universitetet. Alumnverksamhet nämns även, där elever i högre utbildning besöker skolan

Uppföljning av dessa insatser/aktiviteter görs efter läsårets slut. I första hand ansvarar undervisande lärare för dessa insatser/aktiviteter.

För att exemplifiera hur vägledningen går till i den snäva bemärkelsen kan följande områden nämnas:

- Vägledningssamtal, samtal inför framtiden
- Information till respektive årskurs (enligt läsårsplanering)
- Information till enskilda elever när det gäller exempelvis byten och avbrott
- Information och vägledning till elever när det gäller fortsatta studier och yrkesval
- Möjliggörande av samtal och vägledning, enskilt och i grupp
- Omvärldsbevakning inklusive rekvisering av relevant material
- Kontaktperson för externa besök som gäller arbetsliv och högre studier
- Deltagande i skolans elevhälsoteam
- Deltagande i skolans övergripande arbete gällande organisering och elevregistrering
- Konsultativt arbete och samarbete med skolans övriga personal
- Deltagande i skolans officiella evenemang (ex. öppet hus, föräldramöten mm).
- Sammanställning och utvärdering av skolans arbete med vägledningsfrågor i snäv bemärkelse samt sammanställning av skolans arbete i vid bemärkelse.

För dessa områden ansvarar en behörig studie- och yrkesvägledare.

För att säkerställa elevernas rätt till information och möjlighet till adekvat vägledning tas ofta en läsårsplanering och ansvarsområden som gäller för studie- och yrkesvägledningens funktionen fram inom gymnasieskolorna. Läsårsplaneringen tillsammans med det allmänna studie- och yrkesvägledningsarbetet utvärderas och revideras varje läsår.

Sammanfattande kommentar

Redovisningen i lägesrapporten indikerar att studie- och yrkesvägledningen till stor del bedöms fungera i enlighet med beslutade riktlinjer. Fortsatt arbete pågår för att säkerställa att en plan för studie- och yrkesvägledningen finns på samtliga skolor.

Huvudmannens riktlinjer för studie- och yrkesvägledning

Uppdrag för gemensam funktion: Samordning av nätverk för studie- och yrkesvägledare. Bevaka arbetsmarknadsfrågor, utbildningsfrågor och aktuell forskning samt nyhetsförmedling. Planering av utbildningar för SYV. Uppföljning av verksamheten enligt riktlinjerna. Uppdatering av hemsidan. Medaktör vid nyrekryteringar på skolorna av SYV. Svara för internationell studie- och yrkesvägledning samt vägledning under sommaren. Den gemensamma funktionen gör en årlig uppföljning av huvudmannens riktlinjer och redovisar för förvaltningsledning och nämnd.

(Studie- och yrkesvägledare förkortas med SYV)

Förskola	Grundskola och grundsärskola	Gymnasium och gymnasiesärskola
Följa läroplanen för förskolan gällande barnen förberedelser för ett framtida studie- och yrkesval.	<p>Varje grundskola/grundsärskola skall följa styrdokument (skollag, läroplan och allmänna råd) gällande studie- och yrkesvägledning. Detta ska säkerställas genom att varje grundskola/grundsärskola upprättar en plan för studie- och yrkesvägledningen i både vid och snäv bemärkelse*. I planen skall anges vad som skall göras specifikt i varje årskurs och vem som ansvarar för detta.</p> <p>I skolans plan för studie- och yrkesvägledning skall ett särskilt avsnitt beskriva hur man informerar eleverna om det aktuella arbetsmarknadsläget lokalt, regionalt, nationellt och internationellt samt hur skolan aktivt skall arbeta tillsammans med närings- och arbetslivet genom att till exempel bjuda in representanter för olika branscher och yrkesområden till skolan eller genom att arrangera studiebesök på arbetsplatser.</p>	<p>Varje gymnasieskola/gymnasiesärskola skall följa styrdokument (skollag, läroplan och allmänna råd) gällande studie- och yrkesvägledning. Detta ska säkerställas genom att varje gymnasieskola/gymnasiesärskola upprättar en plan för studie- och yrkesvägledningen på skolan gällande vägledning i både vid och snäv bemärkelse*. I planen skall anges vem som är ansvariga för de olika delarna.</p> <p>I skolans plan för studie- och yrkesvägledning skall ett särskilt avsnitt beskriva hur man informerar eleverna om det aktuella arbetsmarknadsläget lokalt, regionalt, nationellt och internationellt samt hur skolan aktivt skall arbeta tillsammans med närings- och arbetslivet genom att till exempel bjuda in representanter för olika branscher och yrkesområden till skolan eller genom att</p>

	<p>Varje elev ska erbjudas vägledningssamtal som utgår ifrån elevens behov och stödjer elevens studie- och yrkesvalsprocess.</p> <p>Varje elev i årskurs 9 ska garanteras ett samtal med en studie- och yrkesvägledare.</p> <p>* Förklaring: Vid bemärkelse avser uppdrag kring studie- och yrkesvägledning som åligger all pedagogisk personal på skolan. Snäv bemärkelse avser uppdrag som åligger en behörig studie- och yrkesvägledare</p>	<p>arrangera studiebesök på arbetsplatser.</p> <p>Varje elev ska erbjudas vägledningssamtal som utgår ifrån elevens behov och stödjer elevens studie- och yrkesvalsprocess.</p> <p>* Förklaring: Vid bemärkelse avser uppdrag kring studie- och yrkesvägledning som åligger all pedagogisk personal på skolan. Snäv bemärkelse avser uppdrag som åligger en behörig studie- och yrkesvägledare</p>
--	--	--